

عنوان مقاله:

بررسی فقهی و حقوقی مالکیت بر آب های زیر زمینی و نهرها با تکیه بر قوانین آب و قواعد فقهی

محل انتشار:

هفتمین همایش بین المللی مطالعات دینی، علوم انسانی و اخلاق زیستی در جهان اسلام (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 21

نویسندگان:

محمد سالاری - مدرس دروس معارف اسلامی، دکترای حکمت متعالیه، استاد معارف دانشگاه پیام نور خراسان جنوبی

سید ابوالفضل حسینی - عضو هیات علمی، سطح ۳ حوزه، عضو هیات علمی، دانشکده حقوق، دانشگاه پیام نور خراسان جنوبی

علی سالاری - کارآموز وکالت، کارشناس ارشد حقوق خصوصی، کارآموز وکالت کانون وکلای قوه قضائیه

خلاصه مقاله:

موضوع مالکیت بر آب های زیر زمینی و نهرها از مسائل فقهی و حقوقی است که از نظر فقهی در دو حوزه مالکیت خصوصی و عمومی یا انفال و در حقوق موضوعه در قوانین مصوب سال ۱۳۴۷ در ابتدا و در قوانین بعدی نظیر قانون اساسی و قانون سال ۱۳۶۱ و ۸۲ مورد بررسی و تبیین قرار گرفته شده است. در رابطه با آب های جاری، این مالکیت در عهده دولت است. براساس اصل ۴۵ قانون اساسی، آب های جاری (رودخانه ها و انهار طبیعی) و دریاها و منابع زیرزمینی از مشترکات بوده و در اختیار حکومت اسلامی است. یافته های پژوهش نشان می دهد که مرجع رسیدگی به حل اختلاف پرونده های مرتبط با آب، در محدوده اختیار دیوان عدالت اداری و دادگاه های عمومی است. در نتایج این پژوهش آمده که فقهای امامیه در رابطه با آب های زیر زمینی و قنات قائل به قواعدی نظیر حیات و تعیین حریم برای این آب ها هستند. در رابطه با نهر ها و آب های جاری نیز قائل به این موضوع هستند که این آب ها دارای ویژگی عام المنفعه و مالکیت های غیر خصوصی بوده و به عموم تعلق دارند. حریم رودخانه ها و نهر ها نیز پذیرفته شده و حق انتفاع برای مالکان زمین های حاشیه نهر ها مد نظر است. عمده فقهای امامیه معتقدند که پیرامون مسایل مربوط به حریم در ابعاد مختلف با ذکر جزئیات انواع آب های مباح و مالکانه به وجود حریم در منابع آبی اظهار نظر کرده و حریم هایی برای انواع منابع ذکر نموده اند

کلمات کلیدی:

آب های زیر زمینی، انهار، چاه قنات، فقه اسلامی، قانون آب

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1713191>

